

Asia: VN/18153/2021

Lausuntopyyntö koskien Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan valtion maalle perustettavia luonnonsuojelualueita

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1/6

Kiimingin-Ylikiimingin riistanhoitoyhdistyksen lausunto Kiiminki-Ylikiiminki alueelle perustettavien uusien luonnonsuojelualueiden asetusluonnoksesta

Vastaanottaja: Ympäristöministeriö

Viite: Diaarinumero VN/18153/2021

Yleistä

Kiitämme mahdollisuudesta antaa Kiimingin-Ylikiimingin riistanhoitoyhdistyksen lausunnon paikallisena metsästysviranomaisena. Lausunto sisältää pääasiassa yleistä taustatietoa ja paikallista näkemystä eri lajien kannoista ja elinvoimaisuudesta sekä metsästyksen kestävydestä. Metsästysseurat ottavat kantaa omissa lausunnoissaan tarkemmin eri alueiden ominaispiirteistä ja historiasta sekä alueella olevista rakennuksista, rakennelmista ja ruokinta ym. paikoista sekä muista erikseen huomioitavista asioista.

Metsästyksellä on erittäin pitkät perinteet ja se on hyvin suosittu harrastus Kiiminki-Ylikiimingin alueella. Oulun kaupungissa sijaitsevilla Kiimingin ja Ylikiimingin alueella on noin 20 000 asukkaasta n. 10 % on voimassa oleva metsästyskortti.

Lapsille ja nuorille järjestetään vuosittain eräleirejä sekä eräkerhoja, jotka ohjaavat nuoria

metsästysharrastukseen jo hyvin pienestä pitäen. Naisten osuus on kasvanut merkittävästi metsästysseuroissa ja metsästyskortin suorittaneissa henkilöissä.

Oulun kaupungin metsästysseuroja, seurojen jäseniä ja vierailevia metsästäjiä koskevat suunnitellut luonnonsuojelualueet ovat kokonaispinta-alaltaan noin 9645.1 ha ja niistä noin 6420,7 ha sijoittuu Kiimingin-Ylikiimingin rhy:n alueelle tai metsästyksen vaikuttavalle lähialueelle.

Kyseessä on hyvin merkittävä alue.

Alla mainituilla seuroilla on toistaiseksi voimassa olevat metsästysvuokrasopimukset koskien alla mainittuja luonnonsuojelualueita tai niiden osaa.

Kummunlampien- Uikulajärven luonnonsuojelualue 301,8 ha vaikutus Kontion Eräveikkojen metsästyksen.

Värkkisuon luonnonsuojelualue 2014,5ha Ylikiimingin alueella vaikutus Upseerien metsästysyhdistyksen ja Joloksen Erän metsästyksen.

Kiimingin lettoalue 798,1ha vaikutus Kiimingin Erämiesten, Huttukylän Erän ja Koitelin metsästysseuran metsästyksen.

Särkisuon luonnonsuojelualue 853.7ha .Yhdistyksen yhteislupa-alueena Timosen yhteismetsän metsästyksen

Räkäsuon luonnonsuojelualue 809,7ha Utajärven rhy:n ja Kiiminki-Ylikiiminki rhy:n ja niissä toimivien seurojen aluevaikutus.

Torvensuon-Viidakkosuon luonnonsuojelualue 1434,8ha Oulujoen Erä, Ylikiimingin ms. vaikutusalue.

Niittysuon-Siiransuon luonnonsuojelualue 2544,2ha vaikutus Ylikiimingin ms. ja Oulujoen Erä.

Kaikki suunnitellut luonnonsuojelualueet ovat metsästäjien aktiivisessa hirven- ja pienriistan käytössä, eikä alueilla ole marjastuksen lisäksi juuri muuta käyttöä. Alueet sijaitsevat syrjässä asutuksesta ja tiestöstä, eivätkä ne sisällä retkeilyreittejä tai polkuja, koska ovat turvemaisia soita ja sen takia vaikeakulkuisia. Metsästyksen ja alueiden muun käytön yhteistyö on ollut hyvää, eikä riistanhoitoyhdistykselle ole välittynyt tietoa ristiriitatilanteista. Asetusluonnos sisältää paljon rajoituksia olemassa oleviin metsästysoikeuksiin, etenkin pienriistan metsästyksen.

Osalla suunnitelluista luonnonsuojelualueista on toteutettu maanomistajien vapaaehtoisia soidensuojelualueita, joiden sopimusehtoja ollaan nyt heikentämässä.

Hirven metsästys

Hirven metsästyksen osalta esitys mahdollistaa rauhoituksesta poikkeuksia, jolloin vaikutus mahdollistaa metsästyksen ko. alueilla. Hirvenmetsästysoikeus tulisi sallia laajana metsästyslupana.

Niittysuon-siiransuon alueella tulisi myös hirvenmetsästys mahdollistaa.

Metsäkanalintujen metsästys

Metsäkanalintujen (Teeri, Metso, Pyy) kanta on Kiimingin-Ylikiimingin rhy:n alueella hyvä ja kannan kestävydestä huolehditaan monilla eri keinoilla. Alueilla metsästetään aktiivisesti pienpetoja ja haitallisia vieraslajeja. Pienriistan ja erityisesti metsäkanalintujen metsästysoikeus motivoi metsästäjiä pienpetojen aktiiviseen metsästykseseen. Seurojen toimesta toteutetaan riistakolmiolaskentoja, joiden tulosten perusteella on rajoitettu metsästystä tarvittaessa rauhoituksilla ja kiintiöillä. Lisäksi Suomen riistakeskus säätelee metsäkanalintujen metsästysaikoja riistakolmiolaskentatulosten pohjalta, jotta lintukannat säilyvät elinvoimaisina. Alueet soveltuvat sijaintinsa, muun käytön ja ympäristönsä/ominaispiirteiden puolesta hyvin kiväärillä tapahtuvaan latvalinnustukseen, jota voidaan toteuttaa alueilla turvallisesti.

Asetusluonnoksessa mainitut SPA-alueet ja niille suunniteltu metsäkanalintujen metsästyksen kieltäminen ei ole tarpeellista ja se poikkeaa Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin 2017 valtioneuvoston asetuksella perustettujen luonnonsuojelualueiden asetuksessa (644/2017) noudatetusta linjauksesta.

Valtioneuvoston Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelualueiden perustamisen asetusluonnoksen muistioluonnoksessa todetaan, että perustettavien luonnonsuojelualueiden metsästystä koskevat linjaukset on sovitettu noudattamaan Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin 2017 valtioneuvoston asetuksella perustettujen luonnonsuojelualueiden asetuksessa (644/2017) noudatettuja ratkaisuja, koska maantieteellisesti perustettavat suojelualueet ovat hyvin lähellä perustettuja suojelualueita ja luonteeltaan samantyyppisiä. Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin 2017 valtioneuvoston asetuksella perustettujen luonnonsuojelualueiden asetusmuistiossa on tuotu esiin, että asetuksella on pyritty sovittamaan yhteen alueella olevien Natura 2000 lintudirektiivin mukaisten erityissuojelualueiden suojeluarvojen turvaamistavoitteet alueella tapahtuvan metsästyksen kanssa. Esimerkiksi kanalintujen metsästys on valtioneuvoston asetuksella säädetty mahdolliseksi useammalla lintudirektiivin mukaisella erityisalueella, joilla on merkitystä muutonaikaisena levähdys- ja ruokailualueena, vesilintujen pääasiallisen muuttoajan jälkeen 20.9. alkaen.

Asetusluonnoksessa pyyn metsästys olisi kielletty. Pyy kanta alueilla on riistakolmio ym. tiedon pohjalta hyvä.

Pyyn metsästys tulee sallia kaikilla luonnonsuojelun esitetyillä alueilla.

Heinäisorsa, tavi ja telkkä

Asetusluonnoksessa vesilintujen metsästys olisi kielletty. Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin 2017 valtioneuvoston asetuksella perustettujen asetuksessa (644/2017) sallittiin sinisorsan, tavin ja telkän metsästys joillain alueilla, joissa vesilinnustuksella on ollut merkitystä. Runsaslukuisimpia sorsalintujamme pesii alueella runsaasti ja niitä myös metsästetään aktiivisesti.

Heinäisorsan, tavin ja telkän metsästys tulee sallia kaikilla suojelualueella.

3/6

Metsähanhi

Kaikilla luonnonsuojelualueella on pitkät perinteet metsähanhen metsästyksessä. Metsähanhen metsästys suoalueilla on metsästysmuoto, jossa saaliin saaminen on erittäin epätodennäköistä ja sen takia kyseessä on erittäin haastava eräkäynnin muoto, joka tulee olla mahdollista myös tulevaisuudessa. Suomen riistakeskus säätelee metsähanhen metsästystä alueellisilla ja ajallisilla rajoituksilla sekä saaliskiintiöillä. Metsähanhen metsästys on ollut Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kiellettyä vuosina 2014–2019. Metsästystä on sallittu vuonna 2020 osassa Lapin maakuntaa ja metsähanhelle on asetettu yhden linnun kiintiö. Ennen metsästyksen sallimista on laajat selvitykset, joiden perusteella kanta on todettu sellaiseksi, että tarkkaan säännelty ja rajattu metsästys on mahdollista.

Suoalueilla tapahtuva metsähanhen metsästys ei vaaranna tai heikennä lajin elinvoimaisuutta mutta antaa monelle pienriistan metsästäjälle upeita luontoelämyksiä. Metsähanhen metsästys tulee mahdollistaa kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueella.

Villisika

Asetusluonnoksessa ei huomioida villisian metsästystä. Alueella ei vielä esiinny vakituisesti villisikoja, mutta laji on leviämässä kohti pohjoista Suomea. Suojelualueen lähiseudulta on jo havaintoja villisioista. Ilmaston muuttuessa lumipeitteen määrä vähenee, mikä tuo myös villisikalle otolliset olosuhteet levitä ja muodostaa pysyvä kanta alueelle.

Kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueella tulee sallia villisian metsästys, jotta villisikakantaa pysyttäisiin tavoitteiden mukaisesti rajoittamaan.

Kanadanmajava

Asetusluonnoksessa ei huomioida kanadanmajavan metsästystä. Osalla suojelualueista on olemassa oleva kanadanmajava kanta, jonka vahinkojen ja tuhojen torjunta sekä ehkäisy tulee mahdollistaa metsästyksellä. Vahingot/tuhot voivat kohdistua suojelualueella oleviin teihin, rumpuihin ja rakennuksiin sekä luonnonsuojelualueen läheisyydessä oleviin talousmetsiin.

Kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueella tulee sallia kanadanmajavan metsästys.

Valkohäntäpeura

Valkohäntäpeura on levittäytynyt Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin. Ensimmäiset valkohäntäpeurakolarit ovat toteutuneet Oulun alueella, mikä kertoo kannan kasvusta ja levinneisyydestä. Valkohäntäpeuran kannanhoidon ja vahinkojen ennaltaehkäisyyn tulee olla ennakoivasti mahdollista. Kuten aikaisemmin on todettu hirvenmetsästyksessä, metsästysalueen tulee olla metsästyksen käytännön toteuttamisen vuoksi mahdollisimman yhtenäinen.

Valkohäntäpeuran metsästys tulee sallia kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueilla laajana metsästysoikeutena, kuten hirvenmetsästys.

Metsäauris

4/6

Metsäauris kanta on kasvanut merkittävästi viimeisten vuosien aikana, ja ne aiheuttavat vahinkoja etenkin metsätaloudelle sekä niiden aiheuttamien auto/junakolareiden määrä on kasvanut.

Metsäkauriin metsästys tulee sallia kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueella kuten hirven ja valkohäntäpeuran metsästyksen.

Metsäjänis ja rusakko

Metsäjänis ja rusakko ovat hirven ja metsäkanalintujen jälkeen alueiden merkittävimpiä metsästettäviä lajeja.

Valtioneuvoston asetusluonnoksessa oleva metsästyksen kieltäminen SPA-alueella ei ole perusteltua. Metsäjäniksen ja rusakon metsästyksen kieltäminen SPA-alueilla poikkeaa myös osin Pohjois-Pohjanmaan eteläosiin 2017 valtioneuvoston asetuksella perustettujen luonnonsuojelualueiden asetuksessa (644/2017) noudatetusta linjauksesta. Metsäjäniksen pyynnin salliminen näillä alueilla olisi yhdenmukainen Pohjois-Pohjanmaan eteläisen osan luonnonsuojelualueiden metsästyksen suhteen.

Metsästysseurat rajoittavat kiintiöillä ja rauhoitusalueilla metsäjäniksen ja rusakon metsästystä kannan ollessa alhainen.

Metsäjäniksen ja rusakon metsästys tulee sallia kaikilla esitetyillä luonnonsuojelu alueella

Suurpedot

Kiimingin-Ylikiimingin rhy koordinoi paikallisesti alueen suurpetohavaintojen keruun toteutusta. Koulutetut suurpetoyhdyshenkilöt tallentavat suurpetohavainnot ja vahingot Tassu järjestelmään. Kiiminki-Ylikiiminki alueella on vahva suurpetokanta, mitä on verotettu viime vuosina Ilveksen osalta poikkeusluvilla. Esitetyillä luonnonsuojelualueella ovat olleet metsähallituksen myöntämässä Ilveksen metsästysalueen alueluvassa eli ilveksen metsästys on ollut mahdollista tähän asti alueilla.

Kiiminki-Ylikiiminki ja Utajärvi alueella on myös olemassa oleva paikallinen susikanta, joka on aiheuttanut vahinkoa mm metsästyskoirille ja kotieläimille. Kuluvin syksyn aikana metsästyskoiriin kohdistuneita todennettuja vahinkoja on 1 kpl

Myös karhukanta on vahvistunut ja on hyvin todennäköistä, että jossain vaiheessa karhun kannanhoidollinen metsästys käynnistyy myös Kiiminki-Ylikiiminki alueella.

Asetusluonnoksessa suojelualueilla ei ole sallittu suurpetojen metsästystä, eikä asiaa ole huomioitu muistiossa. Suurpedot ovat Suomessa kaikki tiukasti suojeltuja ja niiden metsästämistä säädellään metsästyslain 41 §:n ja 41 a §:n sekä luontodirektiivin 1992/43/ETY perusteella. Suurpetojen poikkeuslupien myöntämistä säädellään metsästyslainsäädösten lisäksi valtioneuvoston asetuksella metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista (452/2013). Asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää vain sille rajatulle alueelle, jolla metsästyslain 41 a—41 d §:ssä säädetyt poikkeuslupan myöntämisedellytykset täyttyvät.

Poikkeuslupien myöntämiseksi vaaditaan erityisiä perusteita. Jos ongelmaan ei löydetä muuta tyydyttävää ratkaisua, eikä poikkeuslupapyynti haittaa suotuisan suojelun tasoa, voidaan poikkeuslupa myöntää painavin

5/6

perustein suurpedon tappamiseen. Suurpedon poikkeuslupa käy läpi tiukan arvioinnin, joten ankara oikeudellinen sääntely edistää suurpetojen suojelua.

Sellaisissa tilanteissa, joissa poikkeuslupa on myönnetty ja on tarkoituksena tietyn yksilön pyydystäminen, pyyntiä ei tulisi hankaloittaa kieltämällä suojelualueilla pyynti.

Kaikilla esitetyillä suojelualueella tulee sallia suurpetojen metsästys ja riistakeskuksen myöntämien häirintälupien käyttö.

Pienpetojen ja haitallisten vieraslajien metsästys sekä niiden ajankohdat

Metsästys olisi ilmeisesti mahdollista hakemalla niille erillistä poikkeuslupaa. Riista ym. lintujen pesinnän, poikuetuoton positiivisen kehityksen kannalta tulee pienpetojen (kettu) ja haitallisten vieraslajien (supikoira, minkki) metsästys sallia kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueilla.

Tehokkaan metsästyksen takaamiseksi, lajien metsästys tulisi olla sallittua riistakeskuksen asettamilla aikarajauksilla. Ketun metsästys tulisi olla sallittua kaikilla esitetyillä luonnonalueella 1.8-14.4. Haitallisten vieraslajien (minkki ja supikoira) metsästys tulisi olla sallittua läpi vuoden.

Lisäksi kaikilla esitetyillä luonnonalueella tulee lisätä mahdollisuus metsästää pienpedoista myös näätää 1.8-31.3. Pienpetojen ja haitallisten vieraslajien metsästys on alueella tapahtuvaa parasta riistan/luonnonhoitoa ja sen ylläpitämiseksi kynnys metsästykseseen tulee olla mahdollisimman matala. Haitallisten vieraslajien metsästyksessä tulee pystyä hyödyntämään riistakameroita ym teknisiä apuvälineitä. Poikkeuslupa menettelyllä kynnys pienpeto metsästykselle kasvaa ja rajoitus on paikallistasolta katsottuna hyvin erikoinen ja ristiriitainen esitys tässä asia kokonaisuudessa. Lisäksi huomioitava, että pienriistan metsästysoikeus motivoi ihmisiä pienpetojen ja haitallisten vieraslajien metsästykseseen.

Koirien koulutus ja koe toiminta

Alueita on käytetty erilaisiin metsästyskoirien (hervikoirat, seisovat kanakoirat ja haukkuvat lintukoirat) koulutus ja koetoimintaan (vesi - ja jälkityökokeita, kanakoirien erikoiskokeita) sekä myös pelastuskoirien koulutukseen.

Koirien koulutus ja koetoiminta tulee sallia jatkossakin kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueilla jotka sijaitsevat muiden luvallisten metsästysmaiden sisällä

Luonnonhoitotyöt ja tekniset apuvälineet

Erilaiset riistan- ja luonnonhoitotyöt tulisi sallia luonnonsuojelu alueilla myös jatkossa Esimerkiksi vesilintujen pönttöjen ja muiden pesälaitteiden rakentaminen, vieminen maastoon ja huoltaminen tulee sallia. Nuolukivien vieminen olemassa oleville paikoille tulisi olla mahdollista sekä teknisten apuvälineiden kuten riistakameroiden tai laukaisulähettimien käyttö pienpetojen ja haitallisten vieraslajien metsästyksessä.

Suunnitellut luonnonsuojelualueet ovat Kiimingin-Ylikiimingin Riistanhoitoyhdistyksen metsästyskäytössä olevasta kokonaisalasta noin 5 % ja ovat siten pinta-alallisesti erittäin merkittävän iso kokonaisuus, joilla tulisi säilyttää mahdollisimman monipuolinen metsästyskäyttö.

Luonnonsuojelualueiden metsästysoikeuden sisällöllä on erittäin iso vaikutus seurojen ja ihmisten toimintaan nyt ja tulevaisuudessa.

Jos valmisteilla olevalle suojelualueelle tulee asetusluonnoksessa mainittuja metsästys-rajoituksia, se vaikuttaa haitallisesti paikallisten ja lupa-aluetta käyttäneiden ihmisten metsästysharrastukseen, mutta myös

6/6

ympäröivien ja osin suojelualueen sisällä olevien yksityisomistuksessa olevien alueiden metsästyskäyttöön. Lisäksi se aiheuttaisi yksittäisille seuroille tai ihmisille merkittäviä heikennyksiä alueiden ja olemassa olevien rakennusten ym. tehtyjen investointien hyödyntämiseen. Asetuksen heikennykset kohdistuisivat pääasiassa pienriistan metsästäjiin, eli kärsijöinä ovat suurin osa metsästäjistä.

Riistanhoitoyhdistyksen näkemyksen mukaan metsästys ei haittaa luonnonsuojelualueiden käyttöä tai heikennä niiden suojelu tai muuta arvoa, joten metsästys tulee sallia mahdollisimman laajasti kaikilla esitetyillä luonnonsuojelualueella. Luonnonsuojelualueiden muu käyttö tai alueiden arvo ei vaarannu metsästyksestä, ja metsästys on hyvin yhteensovitettavissa muuhun käyttöön. Tarvittaessa alueiden sisällä voidaan suunnitella yhteistyössä seurojen kanssa pienempiä rajoituksia kuten P-P eteläosan luonnonsuojelualueille on toteutettu.

Hirven ja pienriistan metsästyksellä on iso vaikutus niin paikallisten kuin ulkopaikkakuntalaistenkin luonnossa liikkumiseen. Metsästysharrastuksella on kansan terveyttä parantava vaikutus, jota ei tulisi rajoittaa. Lisäksi metsästäjiä ja seuroja tulee kohdella tasapuolisesti riippumatta alueen sijainnista maakunnassa tai ajankohdasta, jolloin suojelualue perustetaan.

Lausuntoon liittyvät lisätiedot ja mahdolliset yhteydenotot osoitetaan Kiimingin-Ylikiimingin rhy:n toiminnanohjaajalle.

Kiimingin-Ylikiimingin Riistanhoitoyhdistyksen hallituksen puolesta kunnioittaen

6.12 .2021

Pentti Tolonen

Toiminnanohjaaja

kiiminki-ylikiiminki@rhy.riista.fi

puh.040 016 6780

Tolonen Pentti

Kiimingin-Ylikiimingin riistanhoitoyhdistys - Kiiminki-Ylikiiminki
riistanhoitoyhdistys